

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למדין

הארי ההר

פנימים נפלאים מתורתנו של

המהרא"ל צינץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

מכון להוצאה הרשה ומפוארת
של ספרי מהרא"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

גיליון שס"ג, פרשת צו - שבת הגדול תשפ"ו

'כתר תורה' ומעלת העוסק בה יתרה על 'כתר כהונה' צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ו, ב)

אפשר לומר שפסוק זה בא כדי שלא יתחמץ לב אנשים מישראל שלא זכו לשירות זה לשמש בכהונה לפני מי שאמר והיה העולם. אך התורה חביבה מן הכל וזוהי "תורת העולה" שכן כל העוסק בתורה נחשב לו הדבר כאילו הקריב עולה בפועל. וזה שנאמר "לאמר זאת תורת העולה" שבא הכתוב להדגיש את מעלת הלימוד המנחמת את מי שאינו כהן. וכתוב "הוא העולה" וקרינן "היא העולה" ובא הכתוב לומר שכתר תורה גדול יותר מכתר כהונה (עי' יומא עב, ב וברבינו חננאל שם). שכן "היא העולה" ומעלתה יתרה ובבחירתו של כל אדם הוא זוכה לה בניגוד לכהונה שהיא נחלת משפחה אחת בלבד.

מלא העומר - בפרשתנו

אהרן זכה להתקרב בשביל בניו

וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח (ו, ז).

המילה "הקרב" מופיעה ארבע פעמים במסורה. פעם אחת כאן בפרשתנו "הקרב אתה בני אהרן". פעם שנייה במינוי אהרן ובניו וְאֶתְּהָהּ הַקֶּרֶב אֶלֶיךָ אֶת אֶהֱרֹן אֶחֱיֶיךָ וְאֶת בְּנָיו אֲתָנוּ (שמות כה, א). פעם שלישית במינוי הלוויים "הקרב את מטה לוי" (במדבר ג, ו). ופעם רביעית בחיבור הלוויים למשמרת הכהנים "וגם את אֶחֱיֶיךָ מִטֵּה לְוִי שִׁבְט אֶבְיֶיךָ הַקֶּרֶב אֲתָךְ" (שם יח, ב).

ויש לפרש זאת על פי דברי המדרש (ויק"ר ז, א) שאהרן זכה להתקרב בזכות בניו. המדרש מציין שמתחילת ספר ויקרא ועד לפרשתנו הוזכרו "בני אהרן" בלבד ולא אהרן עצמו. בא משה לפני הקדוש ברוך הוא וטען כי לא ייתכן שהבור יהיה שונא ומימיו יהיו חביבים. בתגובה לכך אמר לו הקדוש ברוך הוא שבזכות משה ובזכות מעשי בניו הוא מקרב גם את אהרן.

לפיכך המילים "הקרב אֶלֶיךָ אֶת אֶהֱרֹן" נסמכות על המילים "הקרב אתה בני אהרן" כדי ללמד שקרבתו של אהרן באה מכוח מעלת בניו. כמו כן נרמז כאן שאהרן התקרב בזכות מעשיהם של "אחיו מטה לוי" שכולם נשארו בנאמנותם לקדוש ברוך הוא ולא טעו בחטא העגל.

מלא העומר - פרשת תצוה

שבת הגדול

טעם לייחוס גדולת הנס ל'שבת הגדול'

במסכת פסחים דנים התוספות (ק"ז, ב ד"ה למען תזכור) איזו שייכות מחברת בין שבת ליציאת מצרים ומדוע נקבעה זכירת יציאת מצרים בנוסח קידוש של שבת.

לביאורו של עניין יש להקדים בשאלה נוספת. בהלכה (טור וש"ע אורח חיים, תל) נאמר ששבת שלפני הפסח קרויה שבת הגדול. והטור מבאר שהדבר נקבע לפי שנעשה בו נס גדול שכן את פסח מצרים לקחו בעשירי לחודש ניסן שהיה באותה שנה בשבת. בני ישראל לקחו להם כל אחד מה המצרים וקשר אותו בכרעי מייטתו וכאשר שאלו אותם המצרים למה זה לכם הם השיבו שבכוונתם לשחטו לשם פסח במצות השם עלינו. המצרים ראו ששוחטים את אלהיהן אך שיניהם היו קהות ולא היו רשאים לומר להם דבר ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול.

הקשה על כך ה"ט"ז שאם כן לכאורה לא היה לנו לייחס את הנס לשבת אלא לעשירי בחדש שכן ביום זה לקחו את השה והוא עיקרו של נס ולא השבת. לפיכך ראוי היה לקבוע את עשירי בניסן כיום הגדול. עוד הקשו המפרשים שהרי השה קשור היה למרגלות מיטותיהם במשך ארבעה ימים עד שחיתתו ביי"ד ניסן ואם כן לא ברור מדוע לא נקבעו כל ארבעת הימים הניסניים הללו כימים 'גדולים' שהלא בכל אחד מהם התרחש נס.

מצוות לקחת השה - קידוש השם במסירות נפש

אכן ביאור אחד מיישבת את התמיהות כולן שכן מעשה לקחת השה היה עבור בני ישראל מעשה של מסירות נפש. שהלא שם זה נחשב בארץ מצריים לאילי אלהי מצרים וכמאמר משה רבינו (שמות ח, כב) "הן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעִיִּינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֵנוּ". הרי שבני ישראל שרויים היו בסכנה ואף על פי כן לא נרתעו ומסרו את נפשם על קיום מצוות השם והיא שעמדה להם להיגאל ממצרים. והנה ידוע שמצוות לקחת השה

לא נעשתה על ידי יחידים כל איש לבדו משום שמצוותו בחבורה דווקא. נמצא שעל השה נמנו יחד כמה וכמה משתתפים ואם כן לא בכל בית ולא למרגלות כל מיטה קשור היה שה באותן ארבעה ימים. ובכל זאת הלא על כל אחד ואחד מישראל מוטל היה חיוב של שותפות להיות שותף ממש במסירות הנפש עבור קיום מצוות זביחת השה.

לכן יש לומר שנצטוו כל אחד ואחד לפרסם זאת שגם הוא מן הנמנים על שה הפסח ומשתתף עם הזולת ופרסום זה נחשב לו כאילו משך בעצמו גם הוא השה לשחטו. וזהו "דְּבָרוּ אֶל כָּל עַדְתְּ יִשְׂרָאֵל" (שמות יב, ג) המלמד שמצות הלקיחה מוטלת על כולם. הגם שבגוף המצוה שלוחו של אדם כמותו (קידושין מא, ב) מכל מקום כל אחד מצווה על קידוש השם. מי שלא היה הלוקח בעצמו (=שוחט את הפסח) זכה בפרסום שיפרסם למצרים שיש לו חלק בשה הנשחט והמצוה כך היא שיומנו הרבה על שה אחת שלא יבוא לידי נותר.

אפשרות שכוון הזדמנה לידיו של כל איש ישראל ביום אחד בלבד והוא יום השבת. שהלא בתקופה זו עדיין היו בני ישראל משועבדים לעבודת הפרך ורק יום אחד בשבוע היו פטורים מעבודה ביום השבת. וכמבואר במדרש (שמות רבה א, כח) שמשה רבינו הצליח לפעול אצל פרעה להניח לבני ישראל יום אחד בשבוע למנוחה וכניאות פרעה בחר משה עבור כלל ישראל את יום השבת כיום מנוחה. נמצא שביום השבת יום המנוחה הזדמנה לכל אחד ואחד האפשרות למסור נפש ולפרסם בפרהסיא את שייכותו לקיום המצווה. ואם כן שבת היא הגורמת לכל אותה מצוות קידוש השם ואי לכך ראוייה היא להיקרא 'שבת הגדול' שהיא סיבת הנס. מכאן גם הטעם לזכירת יציאת מצרים דווקא בקידוש השבת משום שכל אותה זכות שעמדה להם להיגאל ממצרים באה בזכות ובאמצעות יום השבת.

מלא העומר - פרשת בא

חדש!

ניתן יהיה לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהרא"ל צינץ על פרשת השבוע,
מפי המשפיע הרה"ג הרב ברוך שוורץ שליט"א 08-8648989 שלוחה 5
מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים

פנינים נפלאים - הגדה של פסח (ב')

אך להיפך כאשר יודעים שהמלך רואה באדם מסוים אויב הרי מיד הכל מתנכלים אליו להרע ולהציק לו. והנה כאשר שמעו המצרים שהמלך מחפש תחבולות להתחכם לבני ישראל הייתה זו עבורם סיבה מספקת לראות בבני ישראל אנשים רעים שיש להתנכל להם.

לכך נאמר "וירעו אותנו" בצירוף הפסוק "הבה נתחכמה לו" כדי ללמדנו שעל ידי עצת פרעה הפכנו אנחנו להיות רעים בעיניהם. כלומר המילה "וירעו" אינה מתארת רק את המעשים הרעים שעשו לנו אלא את העובדה שהם הפכו אותנו לרעים ופסולים בעיני העם המצרי. הכל אירע מפני שפרעה ושריו היו מטכסים עצה להתחכם לנו ודבר זה הקריץ על יחסו של העם כולו כלפינו.

הצדק בעונש האומות למרות גזירת השעבוד

שִׁפְךָ חַמְתָּךְ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלְכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ.
פרעה היה מאותם גוים "אשר לא ידעוך" שהרי אמר בפירוש "לא יִדְעָתִי אֶת ה'" (שמות ה, ב).

את כוונת הפסוק המבקש "שפוך חמתך" ניתן להבין על פי המדרש (תנחומא תזריע יא) המתאר כיצד לעתיד לבוא ישאל הקדוש ברוך הוא את שרו של אדם מדוע שיעבד את בני ישראל. השר ישיב על כך בטענה שהקדוש ברוך הוא בעצמו מסרם בידיהם שהרי כך נגזר עליהם להשתעבד אצל האומות.

אמנם כדי להשיב לטענה זו ממשיך הפסוק ואומר "ובשמך לא קראו". בזה מלמד הכתוב שהשעבוד לא נעשה לשם שמיים או מתוך רצון לקיים את גזירת השם אלא מתוך רשעות ואיבה. שהרי אותם הגוים כלל לא האמינו בהשם ולא ידעוהו וכפי שאומר הכתוב על לעגם של האויבים לעם ישראל "וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵינוּ צוּר חֶסֶד בּוֹ" (דברים לב, לו). נמצא שהעונש מגיע להם על כוונתם הרעה ולא על עצם קיום הגזירה.

מחשבת האויב שנחשבת כמעשה ומצילה את ישראל מעונש והיא שעמדה לאבותינו ולנו.

אחת מהנהגות החסד שנוהג הקדוש ברוך הוא עם עמו ישראל היא שאילו חלילה חטאו ונגזרה עליהם כליה הרי הוא מעמיד עליהם איש צר ואויב הזומם להשמידם. והנה כיוון שאצל אומות העולם מחשבת רעה מצטרפת למעשה (כמבואר בקידושין לט, ב) הרי נחשבת מחשבתו הרעה של האויב כאילו התקיימה בפועל ואף העונש נחשב כאילו נתקיים בבני ישראל.

וכך מבאר בעל ההגדה את המילים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו" שכן עצם העובדה "שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו" היא שעומדת לנו לזכות. בזה גופא שהאויבים עומדים עלינו לכלותינו ומחשבתם נחשבת כמעשה הרי זה מציל אותנו מלהיענש בכליון גמור מחמת חטאותינו חלילה שכן העונש נחשב כאילו כבר עבר עלינו דרך מחשבת האויב.

קומץ המנחה - פרשת נצבים

כיצד הפכה עצת 'הבה נתחכמה לו' את ישראל לרעים בעיני מצרים

וירעו אתנו המצרים כמה שְׁאָמַר הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ.

יש להבין את הטעם שהביא בעל ההגדה כסימוכין לרעות שגרמו לנו המצרים את הפסוק "הבה נתחכמה לו" שהרי בפסוק זה לא נזכרו עדיין רעות שעשו לנו המצרים בפועל. עוד יש להבין את הלשון המיוחדת "וירעו אותנו" שכן לכאורה היה צריך לומר "וירעו לנו".

ויש להסביר את הדבר על פי משל שכן כאשר העם מבחינים שהמלך מפאיר ומרומם את אחד מבני המלכות הרי הכל מכבדים ומנשאים אותו.

פניני ישועות

מחמש שנות מאסר לזיכוי מוחלט

שממעל לטבע. הוא סיפר לו בלהט על הישועות הרבות שמתגלגלות בזכות התמיכה בהוצאת ספרי רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע, ולא הרפה ממנו. "קח על עצמך הוראת קבע", הפציר בו הידיד, "תראה שזכות התורה תעמוד לך". מ, נאחו בתקווה האחרונה, פנה למכון וחתם על הוראת קבע בסך 180 שקלים לחודש.

"אני יודע שזה נשמע בלתי נתפס", מספר מר מ. בהתרגשות מצמררת, "אבל מה שקרה אחר כך היה פשוט סיעתא דשמיא גלויה".

פתאום, משום מקום, אותר עד ראייה חדש שנכח במקום בדיוק בשניות הקריטיות של התאונה. העד התייצב בבית המשפט ותיאר בפרוטרוט כיצד ראה במו עיניו את ניסיונותיו הנואשים של מ. לבלום ולהתחמק מהילדה שהתפרצה לכביש. עדותו החותכת, האמינה והמדויקת הצליחה להרשים את השופט וטרפה את כל הקלפים של התביעה.

כנגד כל הסיכויים, ולאחר שכבר התייאשו לגמרי מההליך המשפטי - מ. יצא זכאי לחלוטין מכל אשמה. הוראת הקבע של ה-180 שקלים על עצמו פתחה את שערי השמיים, וחילצה אותו ממאסר ודאי.

מר מ. מירושלים מצא את עצמו בתוך סיוט ששום אדם אינו מאחל לעצמו. זה קרה ביום שגרתי, בעת שנסע לתומו ברכבו על כביש מהיר. לפתע, ללא כל התראה מוקדמת, זינקה ילדה אל הכביש, ממש אל מתחת לגלגלי רכבו. התאונה הייתה בלתי נמנעת והילדה נפצעה.

מלבד החרדה העצומה והדאגה הכנה והעמוקה לשלומה של הילדה, מ. מצא את עצמו נשאב לתוך מערבולת משפטית אכזרית. אצבע מאשימה הופנתה כלפיו, והוא הואשם בלעדית בגרימת התאונה. בניסיון להוכיח את חפותו, הוא גייס את טובי המשפטנים ועורכי הדין, אך נראה היה שדבר אינו עוזר. השופט היה משוכנע באשמתו מראש, והיה נחוש בדעתו להשית עליו עונש כבד של חמש שנות מאסר בפועל, על לא עוול בכפו.

הייאוש בבית משפחת מ. היה מוחלט. נראה היה שאין כל דרך מוצא ושגורלו נחרץ.

דווקא ברגעים החשוכים ביותר, הופיע ידיד קרוב שהיה עבורו כעין שליח משמיים. הידיד ראה את סבלו הנורא, והציע לו להיאחז בכוח

ניתן להזמין חינוך את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו